

Údolí bílých narcisů.

V jedné daleké zemi žil chudý muž. Neměl na světě nikoho, jenom svou starou matku, se kterou bydlil v polorozpadlé chatrči. Jejich jediným klenotem byli domácí bůžkové ze stříbra, kteří se dědili z pokolení na pokolení.

Celé dny obdělával muž svá chudícká rýžová pole. V době dešťů sklízel pak nevelkou úrodu. Byl-li rok suchý, byla sklizeň jen velmi skrovná. A přes to byl Alen spokojen, žil klidně se svou matkou, jedl svou prostou stravu a důvěřoval svým zděděným bůžkům.

Jednoho dne se Alen vracel z polí domů a podivil se, že nevidí proužek dýmu nad střechou chatrče. Zneklidněn vběhl dovnitř a našel tam svou matku mrtvou.

Celá vesnice se sešla na její pohřeb. Přesto že vesničané byli chudí, hodil každý z nich měděný peníz na hranici, na níž v loži z divokých květů ležela Alenova mrtvá matka. Když zapadlo slunce za obzor, vzal Alen pochodeň a zapálil hranici. Vesničané se mlčky uklonili a odešli do svých domovů.

Alen zůstal u hořící hranice sám. Seděl pohroužen ve vzpomínky na svou matku a bylo mu nevýslovně smutno. Tma kolem něj houstla, byla už jako černý, sametový plášť, plný měkkých záhybů. Na nebi zaplály hvězdy. Hranice dohořivala. Kolem bylo ticho, jen občas ozval se tlumený zvuk z džungle. Přítomnost přikryla opona zapomnění, bylo to zapomnění bez hranic a bez obzorů, ze všeho zbyla najednou jen tichá, tupá bolest a pocit samoty. Alenovi se zdálo, že jeho život je docela zbytečný, že už nemá pro koho žít, neboť nikdo nežije pro něj.

Tu zaslechl tichý hlas, který naléhavě volal jeho jméno. Zvedl polekaně hlavu. V záři dohasínající hranice spatřil před sebou stát svoji matku.

"Nebuď smutný, Alene," pravila šeptem, "osud se musel naplnit."

Vztáhl k ní ruce, ale připadalo mu, že je nesmírně daleko, třebaže stojí před ním.

"Proč jsi mě opustila? Proč jsem nesměl jít s tebou? Proč jsem tu musel zůstat docela sám?"

"Osud se musí naplnit," opakovala tiše matka. "Nezůstaneš tu sám. Až přijdeš domů, najdeš tam ženu, která přišla zdaleka, aby se o tebe starala. Chraň se však toho, abys ji začal milovat. Osud ti nedopřeje lásky a proto ztratíš vždycky všechno, co budeš milovat."

"Ale pak nemá můj život smyslu," namítl Alen. "Pak mě vezmi hned sebou. Úděl, který mi bohové přisoudili, je příliš krutý."

"Jsem ráda, že tak mluvíš, Alene," usmál se přelud, "třebaže vím, že tvůj život nebude snadný a že ti nemohu pomoci. Ale mohu ti dát aspoň malou útěchu. Vezme-li ti osud ženu, která přišla na moje místo, jdi a hledej ji znovu. Najdeš ji v údolí bílých narcisů."

"A kde je to údolí?" otázal se Alen.

"To nevím," odvětila matka. "Vím jen, že je třeba mnoho vytrvalosti, vůle a síly, aby je člověk našel."

V tom okamžiku vzplála hranice znovu jasným plamenem, snop jisker vytryskl k temnému nebi - a potom oheň uhasl. Alen byl zase sám, jen hramada žhavého popela ležela u jeho nohou.

Když svítalo, vrátil se Alen domů. Nad palmovou střechou jeho chatrče vznášel se proužek dýmu. Nad ohništěm se skláněla mladá žena.

"Bohové nechť tě ochrání," pozdravil ji Alen a ona mu podala misku kouřící rýže. Alen pojedl. "Kdo jsi a odkud přicházíš?" otázal se jí potom.

"Mé jméno je Na-Indra," žekla mu žena. "Je lhostejné, odkud jsem přišla. Jsem tu, neboť tak si to přála tvá matka. Chtěla, abych ti vynahradila její péči a lásku. Chceš-li však zůstat

sám, řekni a já odejdu."

Alen pohlédl do jejích vážných a klidných očí. "Zůstaň," pravil po chvíli. "Má matka věděla, co činí. Jsem chudák - možná, že sama po čase odejdeš, až shledáš, jak málo ti mohu nabídnout. Ale dokud tu má prostá chatrč bude stačit, zůstaň v ní a dělej, co uznáš za dobré."

A Na-Indra zůstala. Za několik dní nemohli vesničané Alenu chatrč poznat. Palmová střecha byla vyspravena, bambusové sloupky znovu vyztuženy, všude bylo čisto, dvorek pečlivě umetený a uklizený. Alen zase pracoval na svých polích, pracoval od úsvitu do tmy a přece se vracel domů s úsměvem na rtech. Těšil se, až uvidí Na-Indru a uslyší její tichý hlas.

Po nějakém čase jednoho horkého poledne ulehł u svého pole, aby si trochu odpočinul. Hleděl na čisté, modré nebe nad svou hlavou a myslel na Na-Indru.

"Vím, že ji miluji," říkal si, " a vím-li to já, vědí to i bohové. A přece nic nemamítají. Třeba mi dovolili, abych byl šťasten. Nebudu už čekat a dnes večer požádám Na-Indru, aby se stala mou ženou."

Jen domyslil, zadul silný vítr a nebe se v okamžení pokrylo olověnými mraky. Alen se rozběhl k domovu. Ale bouře se rozpoutala s neuvěřitelnou prudkostí dříve, než byl v polovině cesty. Plamenné meče oslňujících blesků protínaly oblohu, proudy vody lily se z mraků a vítr srážel Alenu k zemi. Ale nebyl sto ho zadržet. Chatrč už byla v dohledu a Alen se prodíral bouří s nadlidskou silou. Ale věděl, že přišel pozdě. Dveře byly otevřeny, bouře zaplavila ohniště a uhasila oheň, byla tu tma a po Na-Indře ani stopy. Jen v rohu seděla ohyzděná stará žena.

"Kdo jsi ?" vzkřikl Alen.

"Jsem tvůj osud," zaskřehotala stařena.

Vyčerpán klesl Alen k vyhaslému ohništi. Pochopil, že mat-

čin duch měl pravdu. Byl přemožen, ztratil i Na-Indru, zůstal mu jen jeho šeredný osud, spokojeně odfukující v rohu chatrče.

Tak seděl Alen celou noc s hlavou v dlaních. Ale ráno, když se slunce vynořilo z dálných moří, vzpomněl si náhle Alen na údolí bílých narcisů. Jak to říkala matka? Je třeba mnoho vytrvalosti, vůle a síly. Ale s novým dnem Alen cítil, že je schopen vydat se na cestu, že musí jít, neboť zde ho nepoutá už nic. Vzal tedy s police stříbrné bůžky, vzal i bílou květinu, kterou našel na Na-Indřině loži, a vyšel ven. Ani se neohlédl na svou chatrč.

Avšak sotva ušel několik kroků, uslyšel za sebou skřehotavý hlas. Ohlédl se. Ohydná stařena se belhala za ním.

"Neutíkej a počkej na mě, však mi stejně neujdeš. Jsem tvůj osud."

Alen se tedy zastavil a čekal, až ho osud dojde, a šli potom spolu. Putovali nekonečnou plochou krajinou, kde nebylo ani človíčka, šli pomalu, neboť stařena se sotva belhala, a cesty neubývalo.

"Zdá se mi," řekl Alen po dlouhém mlčení, "že s tebou nikdy nikam nedojdu."

Tu mu stařena začala vymlouvat jeho spěch a chtěla si odpocínout. I zželelo se jí Alenovi a odpočívali. Ale sotva se dali na další pout, začala babice naříkat znovu a Alen, vida dlouhou, nekonečnou planinu před sebou, vzal ji na záda, aby mohl jít dál.

A zase šli dál a tak uplynulo několik dní. Dlouhé lány rýžových polí byly vystřídány skalnatým, zvlněným předhořím. Alen trpělivě kráčel vpřed, stařenu nesl na zádech a stříbrné bůžky v náručí, ale byl stále více unaven. Zdálo se mu, že stařena je každého jitra těžší, než byla předchozího večera.

Na konci jednoho dne, když se snesl krátký, fialový soumrak, došli k malému jezeru. Alen upravil z nalámaných větví lože,

pak rozdělal oheň a dal se do skromné večeře. Tu vystoupil ze tmy jakýsi muž a pozdravil.

"Bohové nechť tě chrání," odvětil mu Alen. "Usedni k nám a povečeř s námi. Jsi-li skromný, postačí ti to. Víc nemáme."

Cizinec přijal pozvání. Jedli mlčky a plápolající oheň osvětloval jejich tváře. V tančících plamenech zjevovala se Alenovi tvář Na-Indry a on si uvědomil, jak vytrvale na ni myslí celou cestu. A prvně ho zamrazila pochybnost, zda se ještě někdy s Na-Indrou setká.

Když pojedli, odebrala se stařena na lože, Alen přiložil suchý bambus na oheň a znovu usedl proti cizinci. Bylo ticho, kolem ležela mlčenlivá noc, jen z dálky ozval se tygr, vycházející na lov.

"Kdo jsi a kam jdeš?" otázal se posléze neznámý.

"Jsem Alen a nesu si svůj osud," řekl Alen prostě. "A hledám údolí bílých narcisů. Nemůžeš mi říci, kde ho mám hledat?"

Cizinec zavrtěl zamyšleně hlavou. "Neznám takové údolí. A je-li někde, bude to jistě velmi daleko a ty tam sotva dojdeš, neseš-li takovou tíhu sebou."

A cizinec ukázal na stříbrné bůžky. Alen se zarazil. Stříbrné sošky byly těžké, ale bylo to vzácné dědictví a Alen pod jejich ochranou vyrůstal.

"Jsi pošetilý, neumíš-li se zbavit zbytečné přítěže," ozval se znova muž. "Nikdy své údolí nenajdeš."

V té chvíli se Alen rozhodl, vzal stříbrné stříbrné bůžky a hodil je velkým obloukem do jezera. Voda vysoko vystříkla a rozpadla v tisíce krůpějí. Obrovská tíže zavalila náhle Alenovy údy, tíže tisíckrát těžší, než byla váha stříbrných soch.

Alen ulehл vedle stařeny, ale nemohl usnout. Převracel se z boku na bok, hlasy džungle, jež tak dobře znal, začaly ho prvně této noci děsit. Každé zaharašení větve budilo v něm představu pardála, chystajícího se ke skoku, při každém zasustění trávy viděl slizké hadí tělo před výpadem. Když ko-

nečně usnul neklidným spánkem, zdál se mu podivný sen. Viděl svou matku, kráčejíci jezírkem. Voda se před ní rozestupovala a za ní opět zavírala. Náhle se matka sklonila a zvedla ze dna stříbrné bůžky. Okamžik stála ozářena svitem měsíce a sošky v jejím náručí se leskly - pak se celý obraz rozplynul a Alen se probudil. Byl už den.

Stařena ještě spala, ale cizinec byl už pryč. Bez meškání vstoupil Alen do jezírka a jal se je křížem krážem prohledávat. Bylo mělké a voda byla křišťálově průzračná. Ale přes to hledal Alen marně. Své bůžky už nenašel. I vzal znova stařenu na záda a vydal se na další pout. Krok za krokem vlekl se k vzdáleným horám a nesl si na zádech svůj osud. Ruce měl už volné, ale šlo se mu hůře než včera.

Když se stíny palem zkrátily a slunce došlo k nadhlavníku, zatoužil Alen po odpočinku. Nemohl už dál. Došel k malé bystřině a chystal se napít, když náhle spatřil přicházet mladou půvabnou dívku; šla tak lehce, že skoro tančila, jako by ani necítila sluneční žár.

"Kdo jsi a co to neseš?" otázala se Alena.

"Jsem Alen a nesu si svůj osud," odpověděl jí prostě. "Ale je těžší, než se zdá, a já už nemám sil."

"Zatančím ti a zazpívám, zatím si odpočineš," navrhla mu dívka. "Ale dej mi nejdřív peníz."

"Jsem chudý a nemám ani jediný peníz," posteskl si Alen. "Mám už jen svůj osud, ale toho se nemohu zbavit."

"Myslíš?" usmála se dívka. "Pak mi dej alespoň ten květ, který máš za pasem."

Alen zaváhal. Byl to květ, který našel na Na-Indřině loži, stále ještě stejně bílý a čerstvý jako první den cesty. Byla to poslední památka na Na-Indru. Má se jí vzdát?

"Nech si ho tedy" řekla dívka, vidouc jeho rozpaky. "Najdu si

sama takový květ."

A odcházela svým tanečním krokem po prašné cestě.

"Počkej," vzkřikl Alen a natáhl za ní ruku s květem. Ale v té chvíli - ač bylo horké poledne - zavál náhle silný vítr, vyrval Alenovi květ z ruky a hodil ho do bystřiny. Než se Alen obrátil, zmizel květ v proudu. Alen se otočil k babici.

"Pojď, můj osude," řekl smutně, "nemám už nic víc než tebe. Ponesu si tě tedy dál."

A šel opět dál, minul hory a v dáli vyvstaly jiné, pak třetí, a snad to byly ty, které Alen už jednou překročil. Nevěděl. Měsíce a roky uplývaly kolem jeho unavených, kráčejičích nohou, dny a noci se střídaly - zaprášené perličky na niti úzkých cest. Alen vlekl svůj osud, mnohokrát večer klesl, ale ráno vždy znovu vstal, aby šel dál.

Jednoho dne přišel do bažinaté džungle. Liany se mu obtáčely kolem těla, hnijící kořeny stromů mu překážely v cestě, vzduch byl pod klenbou listů vlhký a těžký. půda byla měkká, nohy se do ní bořily a hluboké šlépěje se rychle pánily vodou.

Když zapadl už téměř po kolena, bezradně se zastavil. Byl v močále.

"Vrátíme se!" zaskřehotala stařena na jeho zádech. "Bojím se, že se utopíme."

V té chvíli zařal Alen zuby. "Vrať se sama," řekl tvrdě, "já jdu dál."

"Beze mne jít nemůžeš a nijak mi neujdeš," připomněla babice, "jsem tvůj osud."

"Pak půjdeš se mnou vpřed," rozhodl Alen a vykročil. Ale stařena byla každým krokem těžší a těžší, Alen se bořil čím dál tím hlouběji, ale již viděl také pevnou půdu před sebou. Močál tam končil a na břehu stála kamenná socha. Ještě několik kroků. Bahno mu dosahovalo až k bradě. Alen cítil, že ho močál

neúprosně vřahuje do svého mokrého náručí.

Zbýval mu už jen poslední krok, vtom ztratil Alen půdu pod nohama, jeho ruce zatápaly po břehu a zachytily se kamenného podstavce sochy.

"Ne tak, můj milý," zasmála se v tu chvíli babice, "jsem tvůj osud. Tady naše cesta končí!"

A strhla Alenovi ruce z podstavce. V tu chvíli Alen pochopil. S vypjetím posledních sil setřásl stařenu se svých zad a potopil ji do močálu. Cítil, jak se zuřivě brání, jak ho táhne dolů, několikrát mu páchnoucí bahno zalilo obličej, ale Alen byl náhle pln nové síly, svíral svůj osud a vzpíral se jeho síle - až posléze pustil. Babice se už nevynořila a Alen, na smrt vyčerpan, vydrápal se na břeh a v zápětí tvrdě usnul.

Spal až do rána příštího dne. Když se probudil, rozhlížel se udiveně po Osudu, ale pak si vzpomněl na včerejší zápas, na to, jak se ho zbavil, a pocítil náhle nesmírnou úlevu. I vydal se na další cestu.

Šel celý den a šlo se mu tak lehce, že večer ani netoužil po odpočinku. Snad by byl pokračoval v chůzi i v noci, ale náhle se před ním objevil krásný háj. Mezi štíhlými vysokými kmeny prokmitával oheň a Alen šel za světlem, až došel k mýtině. Oheň hořel před nízkým stolcem, na kterém seděla krásná žena s dlouhými vlasy, které jí v těžkých prstencích spadaly po zádech. Z ohně vystupoval líbezně vonící dým, vznášel se jako jemný závoj těsně nad zemí a lehce se převaloval po množství spících postav, ležících okolo ohně.

"Kdo jsi a co si žádáš?" zeptala se žena Alena a pohlédla na něj očima plnými moudrosti, něhy a pochopení.

"Jsem Alen a nemám už svůj osud. Zbavil jsem se ho," řekl jí prostě. "A nyní hledám údolí bílých narcisů."

"Údolí bílých narcisů?" opakovala po něm žena. "Je vůbec někde takové údolí?"

"Je," prohlásil Alen s nezlomnou jistotou, "vím, že někde je,

a musím ho najít, neboť tam je cíl mé cesty."

"Pohleď," pravila žena a ukázala kolem sebe po spících postavách. "Ti všichni také něco hledali. Také chtěli dojít k cíli své cesty. Teď tu spí, ztraceni v mých snech. Jsem Zapomnění. Přináším úlevu všem, kdož beznadějně touží, všem, kdož jsou slabí, všem, kteří ztratili víru ve svou vlastní budoucnost. Vidíš, jak se usmívají? Zdá se jim, že jsou silní a chrabří, že dosáhli svých cílů a svého štěstí. I tobě dám takové sny. Jsem Zapomnění."

Alen se rozhlížel po spících, vdechoval omamný dým ohně a náhle zatoužil, aby i on se směl usmívat ve spokojeném spánku, náhle pocítil únavu a chtělo se mu spát. Tu si uvědomil, že vlastně už leží v měkkém podrostu, voňavý dým se v lehounkých obláčkách převaluje přes jeho hlavu, oči se mu začaly klížit a všechno kolem se začalo rozplývat v nejasné stíny.

Ještě jednou pozvedl namáhavě hlavu a tu jeho pohled spočinul na jeho vlastní zubožené postavě. Viděl své nohy, rozbité neschůdnými cestami a pokryté bahnem močálu. Viděl svůj rozedraný šat. A viděl v té chvíli celou tu dlouhou cestu, kterou už prošel na pouti za údolím bílých narcisů. Tolik překážek překonal - a jenom proto, aby se všeho vzdal a všechno ztratil? Nechtěl zapomenout! (X)

Bylo zapotřebí nesmírné vůle a síly, aby překonal sladkou únavu a povstal. Avšak Alen, posílený útrapami své nekonečné, svízelné cesty, tu sílu v sobě našel. Krok za krokem se vzdaloval od vábivého ohně, nohy odmítaly poslouchat a příjemný dým se pořád ještě vznášel ve vzduchu. Alen se opíral o kmeny stromů a shledával, že každý krok je snažší než ten předchozí. - A konečně cítil už jen vůni chladného nočního vzduchu a tu teprve se ohlédl. Za ním byla tma; noc pohltila oheň i ženu. Alen ulehl do pandánové houštiny a pevně usnul.

Příštího dne spatřil před sebou nové, rozeklané horstvo, tyčící se proti obloze jako nedobytná tvrz. Touha spěchat ho už

(A) Vzdal se své víry, vzdal se své lásky
ale své své naděje se nevzdá!

úplně opustila. Věděl, že najde údolí bílých narcisů. Věděl s naprostou jistotou, že tam dojde, že nebude už překážek na jeho cestě, neboť už neměl co ztratit. Vzal se svých bůžků, vzdal se bílého květu své ženy, ale přemohl osud, odolal pokušení a nedal si vzít víru, že údolí bílých narcisů najde. Musel zvítězit !

Pozdě odpoledne stál na úpatí hor a začal odvážně stoupat k nejvyššímu štítu skalnaté hradby. Nic ho už nemohlo zadržet. Když se setmělo, nebyl ještě příliš vysoko, ale nespěchal. Zítra je také den.

Ulehl na náhorní planině a hleděl na oranžový vycházející měsíc. Vzduch byl prosycen zvláštní vůní, ale vůní docela jinou, než jakou cítil u ohně zapomnění.

Měsíc stoupal po nebi, byl už docela bílý a jeho pronikavé světlo se odráželo od štítů skal. Pojednou spatřil Alen úzkou pěšinu, vinoucí se podél úbočí někam do tmy. Snad ji prve v šeru přehlédl. Měl však dojem, že tam dříve nebyla. Kam asi vede ? A Alen náhle vstal, aniž věděl proč, a dal se po tajemné stezce. Šel opatrně, jsa přesvědčen, že je to jen římsa, která skončí někde nad propastí. Ale stezka se vinula dál a dál, obtáčela skalní srázy, nořila se do hlubokých stínů a zase se vracela do plného měsíčního světla. Podivná vůně byla stále silnější. A pak náhle zabočila stezka do soutěsky ve skalní stěně. Odhodlaně tam Alen vstoupil a zarazil se. Skály se před ním rozestupovaly v široké údolí, zalité měsíčním světlem. Kam jen pohlédl, všude kvetla spousta bílých květů na tuhých lodyhách a z nich vystupovala ta zvláštní vůně, která Alena vedla do údolí.

Alen znal ty květy. Vždyť takový květ zanechala Na-Indra na svém loži v Alenově chatrči. Jako ve snách postoupil Alen dál. Uprostřed údolí lesklo se malé jezírko, u něhož stála bílá postava, opírající se o kamenný oltář. Na něm stály sošky

bůžků ze stříbra, které Alen tak dobře znal, a mezi nimi ležel bílý květ, tentýž, který vzal Alenovi kdysi dávno vítr. Bílý narcis.

"Na-Indro !" vzkřikl Alen, neboť věděl, že je na konci své pouti. A bílá postava se zvolna obrátila a rozevřela svoji náruč.